

U KRANJU I OSIJEKU ODRŽAN TEČAJ ZA SAVETODAVNU SLUŽBU U MLEKARSTVU

U okviru organizacije Poljoprivredne službe u našoj zemlji koja je sada u toku, već je sazrelo vreme za pristupanje organizaciji mleškarskog sektora ove službe kod nas. Zasad ovu službu nazivamo savetodavnom službom, mada će njen naziv svakako biti mleškarska služba.

Bez organizovanog i sistematskog rada teško je u mlekarstvu, slično kao i u drugim privrednim granama, očekivati željene rezultate. To je za mlekarstvo osobito važno stoga, što se ova privredna grana kod nas počela razvijati u pravom smislu tek poslednjih desetak godina. Dosad postignuti rezultati nisu mali, ali se odnose uglavnom na podizanje objekata, na snabđevanje naselja mlekom i organizovanje prerade mleka. Sistematski stručan rad na povećanju proizvodnje i kvaliteta mleka ostao je skoro zanemaren. Kako radi snabđevanja naselja kvalitetnim i jeftinim mlekom i mlečnim proizvodima tako i radi korišćenja kapaciteta postojećih postrojenja pitanje povećanja proizvodnje kvalitetnog mleka danas je u mlekarstvu pitanje broj jedan.

Očekuje se, da će se organizovanjem savetodavne mleškarske službe moći energično pristupiti sistematskom i stručnom radu na ovom polju.

Institut za mlekarstvo FNRJ u saradnji sa jugoslavenskim stručnjacima i stručnjacima FAO izradio je program i organizovao tečaj na kome su pružena uputstva i stručna znanja prvim stručnjacima koji na sebe treba da preduzmu organizaciju i sprovođenje u život savetodavne mleškarske službe. Tečaj je održan od 16. VIII. do 3. IX. u Kranju, a od 5. IX. do 15. IX. u Osijeku. U okviru poljoprivredne službe naši stručnjaci su negde više a negde manje i dosad davali stručne savete i pružali stručnu pomoć proizvođačima mleka. Ipak sistematske stručne pomoći proizvođačima mleka u okviru mleškarskih preduzeća nije bilo, te se taj važan zadatak očekuje od Savetodavne mleškarske službe. Pritom, korišćenje iskustava postignutih u drugim zemljama (Engleska, SAD, Danska) biće za nas dragoceno, jer će nam omogućiti da u našim uslovima ta iskustva primenimo u cilju povećanja količine i kvaliteta mleka. Stručnjaci FAO McClemonć i Ing. Miler ukazuju u tom pogledu dragocenu pomoć pored ostalog upoznavajući naše ljude sa postignutim rezultatima u drugim zemljama.

Osnovna zamisao organizatora tečaja bila je da mlađi mleškarski stručnjaci upoznaju osnove organizacije Savetodavne mleškarske službe, način njenog delovanja i da se u vidu sažete celine upoznaju ili obnove ona znanja i iskustva koje će zatim imati da prenesu neposredno na proizvođače. Takođe je zadatak tečaja bio da na osnovu zapažanja i iskustava slušalaca i predavača dođe do onih oblika rada savetodavaca, koji će u našim prilikama moći da primene i dadu najbolje rezultate. Polazeći od tih zadataka tečaja sastavljen je i program. Pored upoznavanja sa metodama dobivanja zdravog kvalitetnog mleka imajući u vidu naše potrebe, želelo se da se slušaoci tečaja upoznaju sa racionalnom ishranom muzne stoke, proizvodnjom i čuvanjem stočne hrane i čuvanjem zdravlja domaćih životinja prvenstveno obraćajući pažnju na ono što se odmah u konkretnim uslovima može primeniti. Zbog toga tečaj je imao izrazito konsultativni karakter ne samo radi mogućnosti iznalaženja najpodesnijih oblika budućeg rada, već da se budućim nosiocima ove službe da jasna slika o značaju

same službe, o njenim zadacima i o liku savetodavca i njegovim kvalitetima; da budući savetodavci jasno uoče i znaju da su oni baš ta veza između proizvođača i nauke i da se od njihovog rada očekuju važne promene u pogledu povećanja količine i poboljšanja kvaliteta mleka.

Na tečaju je bilo 15 slušalaca gotovo iz svih republika. Predavači na tečaju bili su pored McClemona i naši najistaknutiji mlekarSKI i stočarski stručnjaci veterinarski i bakteriolozi iz Zagreba, Beograda, Ljubljane. Rad tečaja odvijao se po planu, a smeštaj kursista, ishrana i ostalo rešena su dobro. Troškove kursa snosio je Institut za mlekarstvo FNRJ i ona preduzeća koja su svoje članove poslala na tečaj.

Kakvi su rezultati?

Imajući u vidu da je ovakav način rada kod nas nov, može se reći da je osnovna zamisao organizatora tečaja sasvim urodila plodom. Skoro svaki slušalac je sa tečaja pošao obogaćen novim znanjem i sa osveženim znanjem i iskustvom. Preko predavanja Dr. Marjana Plavšića slušaoci su sagledali problem veštačkog osemenjavanja kao mere usmerene u dva pravca; u pravcu borbe protiv jalovosti (trihomonijaze) i u pravcu popravljivanja kvaliteta muzne stoke i boljeg iskorišćavanja dragocenih priplodnjaka. Istorijat i uspehe postignute u savetodavnoj službi u Engleskoj, slušaoci su čuli od g. Milera, što je bilo od neocenjive važnosti. Izvore, odakle dolaze bakterije u mleko i kvarenje mleka pod uticajem tih bakterija, slušaocima je dokumentovano izložio prof. Konjajev, a njegova predavanja i praktička uputstva o korišćenju drvenog pepela kao odličnog sredstva za pranje mlekarSKOG posuda od velikog su značaja za našu praksu kada se ima u vidu da pranje posuda i sredstva za pranje predstavljaju u našoj praksi ozbiljan problem. Praktički će biti za sve slušaoce tečaja od neocenjive koristi praktičko iskustvo dr. Ivana Jeličića na organizaciji stočarskih zadruga u NR Hrvatskoj, a povrh svega predavanja druga Jeličića bila su veoma pristupačna slušaocima. Ing. Momčilo Stambolić je upoznao slušaoca sa organizacijom otkupa mleka na teritoriji Kranjske mlekarSKO i sa organizacijom rada same mlekarSKO. Problem ishrane stoke slušaocima tečaja je prikazan kao najvažniji problem i kao prvi zadatak na kome treba raditi uporno pažljivo i svestrano, jer u rešenju toga problema leži ključ rešenja osnovne teškoće u našem mlekarstvu iz koje samo kao posledica proističu mnoge druge ako ne i skoro sve teškoće. Predavanja o ishrani stoke koja su bila uglavnom usmerena na naše prilike i uvek praćena izlaganjem pojedinih problema ishrane muzne stoke kod nas bila su ne samo uspeša već i veoma sažeta. Dr. Obren Pejić je svojim predavanjima i praktičnim primerima ne samo pružio slušaocima mogućnost upoznavanja ovog pitanja, već je kod slušalaca stvorio jasnu predstavu o značaju problema i veru u sposobnost da se zajedničkim snagama pitanje ishrane muzne stoke kod nas mora rešiti pravilno. Veliki deo vremena bio je posvećen obuci slušalaca u sastavljanju dobrih i ekonomičnih obroka, što je slušaocima tečaja pružio asistent Ing. Šljivovački.

Značaj plodoredja, povećanje plodnosti zemljišta i upotrebu stajnjaka i mineralnih đubriva slušaocima je izložio drug Ing. Milić Milan. Slušaoci su stekli dragoceno znanje o bolestima koje se preko mleka mogu preneti i stvarno se prenose na ljude u sažetim i veoma pristupačnim predavanjima Dr. Šipke. Najveći deo predavanja stručnjaka FAO McClemona bila su posvećena borbi za čistoću mleka i pitanjima uloge savetodavne službe i savetodavaca. Predavanja su bila jasna a predavač je na ubedljiv način izlagao materiju i praktičko iskustvo koje je stekao dugogodišnjim radom u Savetodavnoj službi. Šteta što su

predavanja održana na engleskom pa zatim prevedena na srpskohrvatski. Diskusijama i praktičnim iskustvima drug Ing. Pavličić je slušaocima dao jasnu sliku o značaju i zadacima Savetodavne službe i dužnostima koje svakog slušaoca tečaja na tom polju očekuju.

Kao opšti zaključak moglo bi se reći da su slušaoci osvežili i utvrdili svoja skromna znanja, stekli nova znanja i iskustva za svoj dalji rad, saznali mnoge važne pojedinosti i dobili osnovno tehničko znanje i praktične savete za rad u svojim preduzećima.

Pored nesumnjivih uspeha i dobre organizovanosti tečaj je imao i svojih nedostataka među koje na prvo mesto treba pomenuti i to što prethodna znanja i praktično iskustvo iz pojedinih oblasti mlekarstva nisu kod svih slušalaca bili podjednaki usled čega je pojedinim slušaocima bilo teže da prate predavanja. Savetovanjem posle svakog časa ovaj nedostatak je najvećim delom otklonjen, ali će biti veoma korisno da se prilikom organizacije sličnih tečaja i izboru predavanja posveti veća pažnja. Drugi nedostatak je, što na tečaj nije došao onoliki broj slušalaca koji je bio prijavljen i koji je trebao da dođe; na ovaj tečaj došli su učesnici iz Pirota, Prilepa, Skopja, Murske Sobote, Kragujevca, Novog Mesta, Kranja i Osijeka, zatim iz Beograda, Novog Sada, Županje, Sokobanje, Velikih Zdenaca, Bjelovara i Zagreba. Kod izbora slušalaca za ovaj tečaj nije svaki put bio potpuno zadovoljen zahtev da se na tečaj pozovu samo ljudi koji će po povratku raditi u oblasti Savetodavne službe. To kod organizacije tečajeva ubuduće treba imati u vidu. Uopšte uzev, može se reći da je ovaj tečaj uspeo te sa ovakvim radom treba produžiti.

Pa završenom tečaju održano je zajedničko savetovanje članova odbora Instituta za mlekarstvo FNRJ, pretstavnika preduzeća, predavača, učesnika na tečaju, sekretara jugoslavenske komisije FAO i stručnjaka FAO, na kome je osnovno pitanje bilo radno mesto i uključivanje u rad Savetodavne službe tečajaca. Kako na samom tečaju, tako i na ovom savetovanju, osnovni zaključak bio je: radno mesto savetodavca je na terenu kod proizvođača mleka, a njegov oslonac je mlekar i njena laboratorija. Da li će se tako raditi i da li će se Savetodavna služba pravilno uvesti zavisi ne samo od savetodavca već i od radnog kolektiva preduzeća. Posao savetodavca je mnogostruk i naporan, savetodavac mora biti svestan svoga zadatka, a preduzeća strpljivija u očekivanju željenih rezultata. Samopregorni rad savetodavca biće nagrađen stalnim rezultatima od dalekosežne važnosti za unapređenje našeg mlekarstva i naše privrede uopšte. Preduzeće u celini i savetodavac moraju delovati zajednički. Neće biti preterano ako se kaže da će blagovremeno organizovanje savetodavne službe i poverenje proizvođača prema savetodavcu i preduzeću biti najbolji znak pravilnog rada ove službe i sigurna garancija za uspeh. Savetodavci treba u vršenju svoje dužnosti da imaju potpunu potporu ne samo preduzeća već takođe i naučnih ustanova i drugih stručnjaka.

Uživajući odgovarajuću potporu, naoružan znanjem, iskustvom i strpljenjem uz oslanjanje na odgovarajuće zakonske propise, nema razloga da savetodavac ne veruje u svoj uspeh. Sve se novine teško rađaju i šire, ali se ovde mora prići sa više širine i odlučnosti. Polako ali smišljeno bez nepotrebnog nepoverenja u samoga sebe, uz kritičan stav i skromnost u pogledu postignutog uspeha savetodavac sigurnim korakom korača ka uspehu.

Na kraju u svoje lično ime i u ime slušalaca tečaja zahvaljujemo se organizatorima tečaja, predavačima i stručnjacima FAO a isto tako i domaćinima u Kranju i Osijeku.